

Staatssecretaris akkoord 2-12-2024 1

Aan Staatssecretaris P&I

nota

Onderzoeken ouderparticipatie kinderopvang

TER BESLISSING EN ONDERTEKENING

Directie

Datum
19 november 2024

Onze referentie
2024

Opgesteld door

Bijlage(n)
5

Aanleiding

- In opdracht van SZW heeft Ipsos I&O een onderzoek naar ouderparticipatie in de kinderopvang uitgevoerd. Aanleiding waren signalen over gebrekkige naleving van het ouderrecht en een motie in de Tweede Kamer.
- Daarnaast heeft de Inspectie van het Onderwijs (IvHO), als interbestuurlijk toezichthouder kinderopvang, onderzoek gedaan naar het toezicht op het ouderrecht.
- De resultaten van beide onderzoeken zijn nu beschikbaar. Hierbij bieden we de uitkomsten van beide onderzoeken aan, samen met een concept Kamerbrief.

Geadviseerd besluit

- We adviseren u de uitkomsten van beide onderzoeken naar de Tweede Kamer te sturen.
 - Met bijgaande Kamerbrief biedt u het onderzoek van Ipsos I&O aan.
 - Het onderzoek van de IvHO maakt deel uit van het Landelijk rapport toezicht kinderopvang. Dit rapport zendt u met een andere Kamerbrief naar de Kamer (deze ontvangt u binnenkort). In de huidige Kamerbrief gaat u al kort in op de belangrijkste uitkomsten van dit onderzoek.
- Naar aanleiding van de onderzoeken adviseren wij u:
 - in te zetten op betere voorlichting naar ouders, oudercommissies en houders over hun rechten en plichten;
 - met GGD GHOR Nederland te bespreken hoe toezichthouders beter kunnen samenwerken met oudercommissies;
 - de sectorpartijen op te roepen hun leden te wijzen op het belang van naleving van het ouderrecht;
 - over enkele jaren een vervolgonderzoek te laten uitvoeren om de voortgang te monitoren.
- Bij akkoord vragen wij u de bijgevoegde Kamerbrief te ondertekenen.

Kernpunten

- De twee onderzoeken zijn recent afgerond. Zie bijlagen 2 en 3 voor een samenvatting.
- Ipsos I&O heeft onderzocht hoe houders invulling geven aan de wettelijke verplichtingen over ouderparticipatie.
- Er waren signalen dat houders de wet op dit punt gebrekkig naleven. Ook heeft de Kamer in een motie verzocht te kijken hoe ouderbetrokkenheid

Overzicht van opmerkingen bij SPI akkoord - 15180 - Onderzoeken ouderparticipatie kinderopvang.pdf

Pagina: 1

☰ Nummer: 1 Auteur: Nobel, J.N.J. Onderwerp: Tekst plaatsen Datum: 2-12-2024 16:58:40
Staatssecretaris akkoord 2-12-2024

versterkt kan worden op het terrein van fusies en overnames.¹ In reactie op die motie heeft uw voorganger toegezegd breder te zullen kijken naar manieren om ouderparticipatie te versterken.²

- Ipsos I&O heeft houders, oudercommissies en ouders van kinderopvangorganisaties en gastouderbureaus bevroegd. Het onderzoek bevestigt het vermoeden dat houders de wet niet op alle punten goed naleven (zie verder onder Toelichting en de bijlage).
- De IvhO heeft daarnaast toezicht op en de handhaving bij niet naleven van het ouderrecht onderzocht. Dit onderzoek maakt deel uit van het Landelijk rapport toezicht kinderopvang.
- De IvhO concludeert eveneens dat houders de wet niet altijd naleven. Voor het toezicht constateert de IvhO dat sommige GGD-toezichthouders geen tekortkoming rapporteren waar dat wel zou moeten, namelijk als een oudercommissie ontbreekt.
- U kunt reageren dat de onderzoeken een redelijk positief beeld laten zien, maar ook dat er ruimte voor verbetering is. Ons voorstel is om in uw beleidsreactie geen voorstel te doen voor verandering van regelgeving. Hier is ook geen behoefte aan vanuit de sector en vanuit de belangenverenigingen voor ouders in de kinderopvang.
- Het is wel zaak de naleving van de huidige regels te verbeteren. U kunt aangeven hierover met de sector en de toezichtspartijen in gesprek te gaan.
- Verder is het van belang dat er meer voorlichting komt voor ouders en oudercommissies over hun rechten en mogelijkheden. Het onderzoek van Ipsos I&O laat zien dat kennis hierover soms ontbreekt. U kunt ten slotte aangeven op de langere termijn opnieuw naar dit onderwerp te laten kijken door bijvoorbeeld de IvhO.
- De bijgevoegde Kamerbrief met beleidsreactie is opgesteld langs deze lijn en biedt uw reactie op de uitkomsten van beide onderzoeken.

Datum
19 november 2024

Onze referentie
2024 [REDACTED]

Toelichting

Belang en juridisch kader van ouderparticipatie in de kinderopvang

- Goede ouderparticipatie (medezeggenschap) en ouderbetrokkenheid zijn belangrijk. Er zijn sterke indicaties dat betrokkenheid van ouders de kwaliteit van de kinderopvang ten goede kan komen. Het draagt bij aan de verbinding van thuis- en opvangomgeving, wat goed is voor de ontwikkeling van het kind.
- De lange wachtlijsten hebben ouderparticipatie nog belangrijker gemaakt. Dit beperkt de mogelijkheden van ouders om over te stappen indien zij niet tevreden zijn over hun huidige aanbieder.
- In de Wet Kinderopvang is vastgelegd dat alle locaties met > 50 kinderen een oudercommissie moeten hebben. Voor gastouderbureaus geldt dit voor > 50 aangesloten gastouders. Voor kleinere locaties en gastouderbureaus geldt een inspanningsverplichting. Als dit niet leidt tot een oudercommissie, moet een locatie een vorm van alternatieve ouderraadpleging kennen. De plichten voor houders richting de oudercommissie staan ook in de wet (zie bijlage 4).

Uitkomsten onderzoeken en beleidsadvies

- In bijlage 2 en 3 staan de belangrijkste bevindingen uit beide onderzoeken. Uit beide onderzoeken blijkt dat de naleving van het ouderrecht voor verbetering

¹ Motie Kathmann en Maatoug, 14 juni 2022, Kamerstukken 31322-451.

² Kamerbrief Voortgangsrapportage herziening financieringsstelsel, 26 april 2023, Kamerstukken 31322-490.

vatbaar is, hoewel een grote meerderheid van de locaties formele ouderparticipatie conform de wet heeft geregeld. De kennis bij ouders/oudercommissies over hun rechten schiet tekort. Wel zijn oudercommissies en houders gemiddeld tevreden over de onderlinge samenwerking en volgen houders de adviezen van oudercommissies ook in meerderheid op.

Datum
19 november 2024

Onze referentie
2024 [REDACTED]

- Als beleidsreactie op beide onderzoeken stellen wij voor om meer in te zetten op communicatie en voorlichting richting houders, ouders en toezichthouders. In de brief hebben we enkele mogelijkheden benoemd. Verder stellen we voor om over enkele jaren opnieuw te laten onderzoeken hoe de ouderparticipatie functioneert.
- Beide onderzoeken geven volgens ons geen aanleiding tot wetswijziging. Een optie die we overwogen hebben is om GGD'en de wettelijke mogelijkheid te geven toezicht te houden op hoe houders oudercommissies ondersteunen (conform de wettelijke voorschriften hiervoor). GGD'en hebben deze mogelijkheid nu niet, omdat de wet ervan uitgaat dat ouder(commisie)s bij onvoldoende medewerking van houders naar de Geschillencommissie kinderopvang stappen. Deze instantie doet bindende uitspraken over geschillen. Ouder(commisie)s stappen echter nauwelijks naar de Geschillencommissie. Dit hangt samen met onbekendheid en terughoudendheid bij ouders (men wil de relatie met de houder goed houden).
- Ouderorganisaties zijn voorstander van verruiming van het toezicht naar hoe houders oudercommissies ondersteunen (art. 1.60 Wko). GGD'en verschillen van mening over de wenselijkheid hiervan. Volgens 43% van de GGD-toezichthouders die hierover door de IvhO bevestigd zijn is dit niet wenselijk. Ze geven aan te vrezen dat ze dan in de rol van arbiter gedwongen worden in samenwerkingsconflicten. Ook geeft deze groep toezichthouders aan dat deze verruiming van het toezicht ten koste zou gaan van de tijd voor toezicht op andere belangrijke punten. Ze menen ook dat als er dingen echt niet goed gaan, ze dit bijvoorbeeld in contact met oudercommissies waarschijnlijk boven water halen. GGD GHOR Nederland staat op het standpunt dat we eerst moeten inzetten op het motiveren van oudercommissies om de gang naar de Geschillencommissie te maken.
- Ons voorstel is de wettelijke bevoegdheden van GGD'en op dit punt nu niet te verruimen maar oudercommissies/ouders beter voor te lichten over hun rechten. Over enkele jaren kunnen we opnieuw peilen hoe de formele ouderparticipatie functioneert. En kunnen we alsnog deze optie overwegen.

Politieke context

- Ouderparticipatie in de kinderopvang staat politiek niet veel in de belangstelling. Vanuit de Kamer ontvangen we nauwelijks vragen. Wel heeft PvdA-GL in 2022 een motie ingediend (zie boven).
- Voorjaar 2024 heeft de VVD een motie aangekondigd die de regering verzoekt "een voortrekkersrol te nemen in onderzoek om pedagogisch partnerschap tussen ouders en professional beter vorm te geven en de ouderbetrokkenheid en positie van ouders te vergroten." Deze motie is uiteindelijk niet ingediend en in het laatste commissiedebat over kinderopvang is dit onderwerp ook niet aan de orde geweest.
- Directie KO is wel aan de slag gegaan met het onderwerp pedagogisch partnerschap. Over dit traject informeren wij u later.

Maatschappelijk krachtenveld

- De twee ouderbelangenorganisaties in de kinderopvang (BOinK en VWO) zijn nauw betrokken geweest bij het onderzoek van Ipsos I&O. Zij constateren dat de uitkomsten positiever zijn dan hun eigen ervaringen. Beide zien een stijgende trend van klachten van ouder(commissie)s. Ook wijzen zij op onwetendheid onder ouders(commissie)s over hun wettelijke rechten. Een gevolg daarvan kan zijn dat ouders(commissie)s (te) snel tevreden zijn over de samenwerking met houders.
- Beide partijen vinden stevige inzet op voorlichting en ondersteuning van ouders/oudercommissies dan ook van belang. Ze zien daarbij een rol voor zichzelf. Ook menen ze dat beter toezicht op de naleving van ouderrecht nodig is.
- Voor de branchepartijen in de kinderopvang (BK, BMK en BVOK) is ouderparticipatie geen prioritair thema. Ze erkennen dat bij sommige houders verbeteringen mogelijk zijn in de uitvoering, maar willen geen nieuwe/meer regels.

Datum
19 november 2024

Onze referentie
2024 [REDACTED]

Vervolgproces

- Als u akkoord bent met de beleidsreactie, gaan we aan slag met de genoemde vervolgstappen.
- De uitkomsten van de IvhO maken deel uit van het Landelijk rapport toezicht kinderopvang 2023. In dit rapport komen meer onderwerpen aan bod. Uw (algemene) reactie daarop maakt onderdeel uit van een andere brief, over toezicht en handhaving. Deze brief leggen we binnenkort aan u voor. In de bijgevoegde Kamerbrief gaat u alleen in op het deelonderzoek naar de naleving van het ouderrecht (naast het onderzoek van Ipsos I&O).

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie	Informatie
1	Kamerbrief met beleidsreactie op de twee onderzoeken	Verzenden aan Tweede Kamer	
2	Bijlage samenvatting onderzoek Ipsos I&O	Niet verzenden	Ter informatie
3	Bijlage samenvatting onderzoek IvhO	Niet verzenden	Ter informatie
4	Bijlage wettelijke bepalingen ouderrecht	Niet verzenden	Ter informatie
5	Onderzoeksrapport Ipsos I&O	Verzenden aan Tweede Kamer	Bijlage bij de Kamerbrief